BILAGA M1.14 SAMRÅDSMÖTE E.ON

MAXIMA
Projekt tillstånd
Tillståndshandling
Miljöbalken

2025-05-28 Slutversion

Samråd med EON om projekt MAXIMA

Datum:	2025-01-21
Tid:	08:30- 09:30
Plats:	Hjälmaregatan 3 och digitalt (Zoom)

Närvarande

Namn		Roll
EON		
Magnus Bengtsson		Anläggningschef med ansvar för produktionsanläggning fjärrvärme och fjärrkyla
Martin Båfält		Beställare nytt kraftvärmeverk, ackumulatortank samt koldioxidtank i hamnen
Gustav Egerup		Projektledare för nytt kraftvärmeverk samt ackumulatortank
Savita Upadhyaya		Miljösamordnare
VA SYD		
Lena Hellberg		Projektledare Tillstånd
Petra Mani		Bitr. projektledare Tillstånd
Elisabeth Werner		Juridiskt ombud (Delphi). Ansvarig för tillståndsansökan
Stefan Milotti		Projektledare Avloppstunnel Söder och Norr
Markus Åkesson		Projekt Sjölunda
Anna Palm		Funktionsansvarig Funktion Fastighet
John Sjöström	Digitalt	Ansvarig samråd
Katarina Wright	Digitalt, Protokollförare	Handläggare samråd

Det som anges i protokollet är information som framkom på möte utöver det som framgår av powerpointpresentationen (bilaga 1). Även under mötet ställda frågor och lämnade svar redovisas i protokollet.

1 Välkomna

Lena Hellberg hälsar alla välkomna och presenterar förutsättningar för mötet

- Syfte med möte är avgränsningssamråd och att VA SYD ska få återkoppling på program MAXIMA
- Protokoll och presentation kommer att delges EON
- Genomgång agenda
- Presentation av mötesdeltagare (se deltagarlista)

2 Inledning och presentation av avloppsreningssystemet MAXIMA

2.1 MAXIMA- ett nytt system för rening av vårt avloppsvatten

Lena Hellberg presenterar VA SYDs verksamhet och MAXIMA

- VA SYD är en av Sveriges största vatten- och avfallsorganisationer med verksamhet som pågår dygnet runt för en halvmiljon människor och omsätter cirka 1 miljard per år.
- VA SYD arbetar med bland annat rening av avloppsvatten, hantering av skyfall och insamling av avfall för återvinning och återbruk.
- MAXIMA är ett regionalt projekt inom vilket avloppsvatten från flera kommuner ska renas. Kommunerna Burlöv, Malmö, Lomma och Lund går ihop och satsar på en regional avloppsvattenslösning.
- Det finns behov av större kapacitet och ny infrastruktur för att ta emot avloppsvatten.
- Utbyggnaden av avloppsreningsverket omfattar en kapacitetsökning från dagens anslutning om cirka 360 000 personer till cirka 690 000 personer. Det motsvarar en kapacitet om cirka 820 000 personekvivalenter (pe).
- MAXIMA är ett system som består av olika anläggningsdelar. Ansökan omfattar om- och utbyggnad av Sjölunda avloppsreningsverk, nya utloppsledningar i Öresund, ny pumpstation i Sjölunda, Avloppstunnel Söder under Malmö inklusive mikrotunnlar och Avloppstunnel Norr från Lund till Malmö.
- Alla anläggningsdelar ska ses som ett tekniskt system. Tillstånd söks för hela systemet. Det medför tekniska utmaningar men alla anläggningsdelar hänger ihop, tex avloppstunnlarna där stora flöden kan utjämnas mellan de två avloppstunnlarna. Ett maximalt flöde om 10 m^3/s in i avloppsreningsverket ger en stabil rening.
- Överföringsledningar, rivning och avveckling av Källby och Borgeby avloppsreningsverk ingår inte i tillståndsansökan. Hanteras via ledningsrätt.
- Flera avloppsreningsverk i regionen är i behov av utbyggnad och modernisering för att möta befolkningstillväxt och strängare miljökrav.

2.2 Samhällsnyttor

Lena Hellberg presenterar

- Trygga tillväxt och möta en växande befolkning. Även stadsutveckling och klimatförändringar behöver hanteras. En fungerande avloppsrening är en förutsättning för fungerande samhälle. MAXIMA innebär även nya arbetstillfällen.
- Regional samordning avlastar mindre vattendrag, genom att lokala avloppsreningsverk kan stängas och förbättrad reningsteknik på Sjölunda avloppsreningsverk. MAXIMA samlar renat avloppsvatten som släpps långt ut i Öresund i en utsläppspunkt med god omsättning av vatten och nord-sydliga strömmar.
- Återvinna energi i samhället genom att använda restprodukter till nya produkter t ex uppgradera gas till bränsle och slam till gödsel.
- Stärka VA SYD och dess medlemmar. Kompetens samlas på ett ställe och investeringar koncentreras till färre reningsverk.
- Ett robust system med en ökad driftsäkerhet som kan hantera framtida störningar och kriser i regionen under lång tid framåt. Samhället och invånarna ska påverkas så lite som möjligt, det ska bara fungera.

2.3 Preliminär tidplan

Lena Hellberg presenterar

- Schematisk, förenklad beskrivning av tidplanen
- VA SYD planerar skicka in ansökan till mark- och miljödomstolen försommaren 2025 och räknar med att det tar cirka 2 år att få tillstånd, dvs vår/försommar 2027.
- Byggstart efter erhållet tillstånd.
- Det är mest tidskritiskt att få börja bygga ut Sjölunda avloppsreningsverk.
- Byggnation av Sjölunda avloppsreningsverk sker under pågående drift, därav en beräknad anläggningstid på upp till cirka 8 år.
- Bygga avloppstunnlarna och schakt tar cirka 4-5 år. Avloppstunnlarna byggs parallellt med avloppsreningsverket.
- Schakt kommer byggas före tunnlarna. Ett schakt tar cirka 6-12 månader att bygga.

Fråga från EON: Behövs en ny detaljplan för planerade byggnationer?

Svar från VA SYD: Ja, det finns en ny detaljplan.

3 Tillståndsansökans omfattning

3.1 Placering

Lena Hellberg presenterar anläggningarnas placering

- Hänsyn har tagits till angränsande projekt och verksamheter. Bästa platsen är nuvarande placering, platsen används redan idag för ändamålet.

- Avloppsreningsverket byggs om på befintlig fastighet - Sjölunda 9. Det är beläget inom ett industriområde, med cirka 1 kilometer till närmaste bostäder.
- Avloppsreningsverket hade gått fortare att bygga om det gjordes på annan plats men det har bedömts mest lämpligt att behålla befintligt läge.
- Sjölunda pumpstation ligger utanför fastigheten på grund av platsbrist inne på Sjölunda 9. Pumpstationen behöver ligga nära avloppsreningsverket och i lågpunkt mellan avloppstunnlarna.
- Utloppsledningarna går ut i havet från Sjölunda 9, utsläppspunktens placering har föregåtts av utvärdering av flera alternativa placeringar. Modelleringar har utförts och olika lokaliseringar har jämförts för att hitta den mest optimala utsläppspunkten.
- Som alternativ till Avloppstunnel Söder har VA SYD utrett ett nytt tryckavloppssystem. Med valt alternativ bedöms det bli mindre störningar och en tunnel har större magasineringsmöjlighet. Endast schakten bedöms i byggskedet påverka samhället, påverkan från tunneldrivningen är begränsad. Schakt ligger nära befintliga pumpstationer för korta anslutningar till befintligt ledningsnät.
- Avloppstunnel Norr sträcker sig från Källby i Lund till S01 Sjölunda pumpstation. Den följer järnvägen och dras i stora delar under jordbrukslandskap. Alternativ med markförlagd ledning har utretts. Avloppstunneln följer befintlig ABMA-ledning för att undvika långa anslutningar.

Fråga från EON: Vad där skillnaden mellan ledning och tunnel?

Svar från VA SYD: En ledning är markförlagd och ligger på relativt litet djup. Tunneln borras och kommer vara belägen 25-30 meter under markytan.

4 Planerad verksamhet

Elisabeth Werner presenterar

Tillstånd enligt miljöbalken kräver att avgränsningssamråd genomförs.

VA SYD avser att söka tillstånd enligt flera kapitel i miljöbalken.

- Miljöfarlig verksamhet (9 kap. MB):
  - För avloppsreningsverket
- Vattenverksamhet (11 kap. MB):
  - Avloppstunnlarna är inte tillståndspliktiga i sig men eftersom de kräver bortledning av grundvatten behöves tillstånd för vattenverksamhet sökas. De nya utloppsledningarna i Öresund omfattas också av tillstånd för vattenverksamhet.
- Tillstånd och dispenser enligt 7 kap. MB och artskydd:
  - Tillstånd Natura 2000 bedöms i dagsläget inte behövas men utredningar pågår och det är därför eventuellt tillstånd för påverkan på Natura 2000 omfattas av detta samråd.
  - Det kan behöva sökas dispens för påverkan på arter vid avloppsreningsverket och vissa schakt exempelvis för nedtagning av en allé, frågan utreds.
- Följdverksamheter (16 kap. MB):
  - Inkluderar verksamheter som inte är tillståndspliktiga i sig men som man är beroende av för att fullfölja ändamålet, t.ex. transporter och ledningsnätet.

4.1 Avgränsningar

4.1.1 Geografisk avgränsning

Elisabeth Werner presenterar

- Information och synpunkter som inkommer under samråd beaktas i det vidare arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.
- Samrådskretsen är avgränsad utifrån påverkansområden för grundvatten, buller och vibrationer. Den miljöaspekt där påverkan är störst har varit styrande, varför den styrande aspekten varierar mellan olika platser.

5 Avloppsreningssystemet

5.1 Sjölunda avloppsreningsverk samt utloppsledningar

Lena Hellberg presenterar

- Ombyggnaden sker successivt, så avloppsreningsverket kommer vara i drift under byggnationen.
- En anläggningsdel byggs och driftsätts och därefter rivs motsvarande befintlig anläggningsdel.
- Röda kryss på figuren på sidan 16 i powerpointpresentationen är de anläggningar som planeras rivas, gröna markeringar på sidan 16 i presentationen visar anläggningar som planeras sparas.
- Cirka 25 anläggningsdelar byggs om och vissa ombyggnationer pågår samtidigt.
- Två nya utloppsledningar, blå linjer på sidan 16 i powerpointpresentationen, planeras för att släppa renat avloppsvatten i Öresund. Befintliga ledningar ligger kvar och proppas. De nya utloppsledningarna kommer läggas cirka 4 kilometer ut i Öresund.
- Cirka 8 år bedömer VA SYD att det tar att bygga om- och ut Sjölunda avloppsreningsverk.

5.2 Avloppstunnel Söder

Stefan Milotti presenterar

- Avloppstunnel Söder ersätter ytligt trycksatt ledningsnät.
- Vattnets väg går från schakt S15 Turbinen till schakt S01 Sjölunda pumpstation med självfall.
- Huvudtunneln är cirka 5,5 kilometer lång och cirka 5 meter i diameter och ger tillräcklig utjämningsvolym.
- 2 mikrotunnlar är cirka 2,5 kilometer långa totalt och cirka 2 meter i diameter.
- Avloppstunnel anläggs cirka 25-30 meter under markytan i kalkberget.
- Tunnel ansluts till 11 schakt. Schakt behövs för tunneldrivning, som mottagningsschakt för massor och för anslutning till befintligt ledningsnät.
- Sträckning följer befintligt tryckavloppssystem.
- I byggskedet drivs avloppstunneln från schakt S01 Sjölunda pumpstation till schakt S15 Turbinen och massorna plockas upp vid schakt S01 Sjölunda pumpstation.
- För mikrotunnlarna är schakt S17 Rosendal och schakt S20 Borrgatan startschakt. En annan metod används så schaktet behövs, då man kan inte driva tunnel lika långt.

- För byggnation av avloppstunnel och schakt tar det cirka 4 år, men respektive schakt går fortare.

Fråga från EON: Tidigare har EON fått information om att EONs fastighet vid S20 Borrgatan behöver användas i byggskede, men inte under driftskede. Vad gäller nu?

Svar från VA SYD: Det beror på vad som krävs under driftskede gällande underhållsbehov. Avloppstunneln kräver inte daglig tillsyn/underhåll men vart 5:e och 10:e år. VA SYD har inte erfarenhet av att underhålla denna typ av anläggning sedan tidigare utan hämtar erfarenheter från andra liknande projekt. Pumpstationen kommer däremot ha ett större tillsynsbehov.

VA SYD ser över vilka på vilka platser man behöver komma åt avloppstunneln.

Fråga från EON: Kommer nedstigningsmöjlighet finnas vid samtliga schakt?

Svar från VA SYD: Ja. VA SYD utreder även hur ventilationen vid schakten ska se ut för att hantera luftfickor. Ventilationsmöjligheter ovan mark kommer behövas men det är i nuläget inte beslutat hur de ska utformas. Eventuellt en mindre byggnad, cirka 2 x 2 x 2 meter eller en ”svanhals”.

Kommentar från VA SYD: Schakt S01 Sjölunda pumpstation avviker från övriga schakt. S01 Sjölunda pumpstation är startschakt för Avloppstunnel Söder och påverkar således hela tidplanen. Det kommer där att pågå aktivitet cirka 1 år innan tunneldrivningen påbörjas. Schaktet tar cirka 1 år att bygga och är sedan igång under hela tunneldrivningen för mottagning av massor. Driftsättning uppskattas till år 2035.

5.3 Avloppstunnel Norr

Stefan Milotti presenterar

- Avloppsvattnet rinner med självfall från schakt S37 Källby till S01 Sjölunda pumpstation.
- Avloppstunnels diameter är cirka 3 meter.
- 4 schakt med arbetsområden och anslutningar till befintligt ledningsnät.
- Byggskedet uppskattas till cirka 5 år totalt och sker parallellt med borrning av Avloppstunnel Söder. Något längre tidplan än Avloppstunnel Söder på grund av längre tunnel.
- Anläggande av respektive schakt tar 6-12 månader, men startschaktet kommer ha aktivitet under hela byggskedet, cirka 5 år.

5.4 Schakt

Stefan Milotti presenterar

- Etablering av arbetsområde.
- Först byggs stödväggarna, sen grävs det ut jord och berg inom stödväggarna. Därefter gjuts bottenplattan. Sen byggs innerväggarna och då uppnås den vattentäta konstruktionen. Först då kan avloppstunneln anslutas till schaktet.

5.5 Tunneldrivning

Stefan Milotti presenterar

- En TBM-maskin av typen EPB (Earth Pressure Balance) kommer användas
- Det förutsätts att huvudtunneln kommer att drivas med EPB-TBM med segmentlining. Antagandet bygger på erfarenheter från Citytunnel-projektet i Malmö och tunnelprojekt i Köpenhamn med liknande markförhållanden.
- Berget mals sönder och förtillverkade betongsegment placeras av maskinen bakom drivningsfronten, cirka 2 meter åt gången och bildar en tät ring. Skruvtransportör och transportband matar massor bakåt mot S01 Sjölunda pumpstation för Avloppstunnel Söder.
- Mikrotunnlarna är mindre och anläggs med en annan metod där 3 meter långa betongrör trycks framåt med hjälp av domkrafter i ett startschakt och skapar en tät betongtunnel. Även drivningen av mikrotunnlarna förutsätts ske med EPB-TBM.

Kommentar från VA SYD: S20 Borrgatan är startschakt och VA SYD kommer starta tunnelborrning först mot S01 Sjölunda pumpstation och därefter mot S21 Spillepengen.

6 Aktuella schakt med arbetsområden

Fråga från EON: Skyddsavstånd mellan avloppstunnel och ackumulatortank ska vara 15 meter. Är det så med schakt S20 Borrgatans läge?

Svar från VA SYD: Dialog mellan VA SYD och EON pågår och i annat forum, och man har diskuterat att VA SYD flyttar schaktet söderut längs tunnellinjen och att EON då bistår med arbetsområde. Denna dialog pågår och det finns inget formellt beslut i nuläget.

Fråga från EON: Hur planerar VA SYD ha tillträde till EONs fastighet i driftskedet för underhåll?

Svar från VA SYD: VA SYD behöver ha åtkomst till schaktet även under driftskedet för underhåll och tillsyn.

Fråga från EON: Det kanske inte rör miljötillståndet men hur kompenseras EON för att markanvändningen påverkas, både i byggskede och den långvariga åtkomsten?

Svar från VA SYD: Det får bli en separat dialog för de olika skedena.

Fråga från EON: I tidplanen ser det ut som att området kring S01 kommer att användas fram till 2035, är det så?

Svar från VA SYD: Ja troligen, men VA SYD behöver titta närmare på det.

7 Förväntad miljöpåverkan

John Sjöström presenterar

- Grundvattenpåverkan vid schakt i byggskede. Skyddsåtgärder i form av tätning och skyddsinfiltration. I driftskede ingen grundvattenpåverkan.
- En enkät för inventering av känsliga anläggningar har skickats ut.
- Utsläpp av överskottsvatten kommer att ske. Vattnet kommer att renas innan det släpps till recipient eller ledningsnät.

- Gällande störningar avseende buller och vibrationer jobbar man generellt med exempelvis att reglera arbetstiden och avskärmningar för att reducera störningen. Mer utförligt information för respektive schakt kommer att redovisas i ansökan.
- Gällande transporter är ambitionen att snabbt komma ut på större vägar för att i största möjligaste mån minska störningen på mindre gator.

Kommentar: EON känner inte till den enkät som syftar till att inventera känsliga anläggningar. VA SYD skickar den via epost.

8 Övriga frågor

Fråga från EON: Ledningar finns lite överallt i marken. Hur kan vibrationer påverka anläggningarna?

Svar från VA SYD: Schakt längs Avloppstunnel Söder ligger i nuläget på samma platser som i tidigare samråd. Genomgång av befintliga ledningar har gjorts. Det kommer att behövas en dialog för att beakta ledningarnas känslighet.

Kommentar från EON: Det kommer bli många transporter i området kring S01 Sjölunda pumpstation mellan de olika projekten. Den kraftvärmeanläggning som EON planerar bygga i närheten kräver mycket bränsle så bränsletransporter kommer öka samt även byggtrafiken i byggskedet. Infarten till EONs arbetsområde kommer att vara beläget på Flinteränegatan lite norr om VA SYDs arbetsområde vid S01 Sjölunda pumpstation.

Svar från VA SYD: Redovisningen av transporter är översiktlig i detta skede och ingen detaljnivå vid S01 Sjölunda pumpstation finns. Ambitionen är att komma ut på större vägar snabbt och undvika störningar för boende och stadsmiljö.

Fråga från EON: Vad kan förväntas göras avseende transporter till ansökan? Kommer VA SYD att göra trafikutredningar?

Svar från VA SYD: Det görs trafikutredning och resultaten kommer beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen. I byggskedet kommer det att behövas en kontinuerlig dialog mellan flera parter även Malmö stad.

Svar från EON: Det kommer att behövas en samordnande grupp kring transporter. EON kommer i sin ansökan att visa vilka vägar som är tilltänkta transportvägar, mängd transporter och miljöpåverkan. Funderar på hur VA SYD hanterar frågan. Projekten kan påverka varandra även om de fysiska arbetena inte sker på samma plats.

Fråga från EON: Hur stor påverkan förväntas gällande luft och lukt?

Svar från VA SYD: Det är när tunneln är helt fylld, dvs vid extremregn, som lukt kan uppkomma vid schakten. Luftfickor vid schakten kommer att behöva hanteras. Lukt kommer framförallt uppstå vid stora regn då tunneln blir full. Vid normaldrift avgår lukt genom undertryck till S01 Sjölunda pumpstation där det ska hanteras.

Fråga från EON: Kommer det beskrivas i ansökan?

Svar från VA SYD: Ja, det kommer beskrivas mer utförligt i ansökan. Generellt förväntas inte mer lukt än idag.

Fråga från VA SYD: Hur ser EONs tidplan ut för tillståndsansökan?

Svar från EON: Tillståndsansökan planeras att lämnas in i mars/april 2025. Byggskede planeras till 2027-2029 och driftsättning 2030. Förhoppning om att huvudförhandling kan hållas hösten 2025.

Kommentar: EON kan skicka över samrådsunderlag för sin ansökan till MAXIMA.

Lena Hellberg avslutar och tackar för mötet.

9 Bilagor

Bilaga 1. Presentation vid samrådsmöte